

Lagekostenbedrijf klaar voor 21e eeuw

Ervaringen over 1999

Eddy Teenstra

Het lagekostenbedrijf draait nu ruim twee jaar. Hoe het in 1999 ging, vertellen Roel Withaar en Jan van Dieren. Sterke punten zijn vooral de goede melkproductie en de hoge ruwvoeropname, mede door het groeiende aandeel klaver in het grasland. Extra aandacht blijft nodig voor de mineralenvoorziening van het vee en de 's zomers soms te gladde vloer. Al met al lijkt het lagekostenbedrijf echter klaar voor de 21e eeuw.

Melkproductie blijft sterk punt

Gevraagd naar de sterke punten van het lagekostenbedrijf, noemen de bedrijfsboer Roel Withaar en zijn vervanger Jan van Dieren unaniem de goede productie van de koeien. In de bedrijfsopzet was gerekend met een productie van 7500 kg melk per koe per jaar, maar ook in het tweede jaar produceren de koeien nog steeds zo rond de 8000 kg. De verwachte 305-dagenproductie is momenteel ongeveer 8400 kg. En dat bij een krachtvoergift van minder dan 1300 kg per koe. Verderop in dit nummer vindt u een artikel dat dieper ingaat op de voeding op het lagekostenbedrijf.

De hogere melkproductie heeft wel een keerzijde. Omdat het melkquotum vaststaat op 400.000 kg worden in plaats van 55, nog maar 50 koeien gemolken. Hierdoor is de omzet uit veeverkopen lager dan aanvankelijk gedacht. Ook betekent het een lichte onderbezetting van de stal en dus relatief hogere vaste kosten per koe. Een kleine groei van het melkquotum zou dit kunnen rechttrekken.

Koeien wennen aan laag krachtvoerniveau

Een ander sterk punt is de hoge ruwvoeropname, deels door de beperkte krachtvoergiften. "De koeien zijn inmiddels gewend om veel ruwvoer te vreten en lang te weiden. Hierdoor hebben we tot nu toe geen last van pensstoornissen en in de zomer bovendien weinig last van mastitis", aldus Jan van Dieren.

Op dit moment bevat tweederde van de graslandpercelen klaver. Hoewel de grasgroei met klaver wat grilliger verloopt dan de groei zonder klaver, had een gras-klavermengsel een gunstig effect op de melkproductie in de zomer van 1999. Withaar: "Op grond van de melkleveranties schat ik dat de melkproductie bij beweiding op de klaverpercelen één à anderhalve kilo per koe per dag hoger was dan op de volledig graspercelen. Maar dit kwam ook omdat de graspercelen toen zwaar onder de roest zaten."

Ondanks de grillige groei van gras-klaver levert

de planning van de beweidingen weinig problemen op. "Omdat we dag en nacht weiden, hebben we vrij veel percelen (20) en is er dus altijd wel eentje in het juiste groeistadium", aldus Jan van Dieren.

Vruchtbaarheid verbeteren met selenium

Zorgpunt van het lagekostenbedrijf is nog steeds de vruchtbaarheid. De tussenkalf tijd van de afgesloten lijsten ligt op 437 dagen. Slechts 22 procent van de dieren is drachtig na de eerste inseminatie. Bloedonderzoek heeft uitgewezen dat dit mogelijk veroorzaakt wordt door een slechte seleniumvoorziening, mede als gevolg van de lage krachtvoergiften. De melkkoeien krijgen daarom, sinds augustus begonnen is met de snijmaïsbijsvoeding, droogstandsmineralen over de maïs. De periode daarvoor blijft lastig, omdat ze dan geen maïs krijgen. Ook het jongvee heeft trouwens extra selenium nodig. Daarom krijgen ook zij droogstandsmineralen over het voer. Volgend jaar krijgen ze een bolus in voordat ze de wei ingaan.

Laag dak maakt voeren lastig.



1999 te boek als zeer groeizaam

Zoals bij de meeste veehouders gaat het jaar 1999 de boeken in als een goed groei-jaar. Door het vroege voorjaar in combinatie met de verhoogde stikstofgift voor de eerste snede (nieuw stikstofbestedingsadvies), kon op 28 april al zo'n 3,5 ton droge stof per ha gekuild worden. Analyse van het kuilmonster resulteerde in 898 VEM, 75 gram DVE en 46 gram OEB per kg droge stof. Het OEB-gehalte is daarmee ongeveer 30 gram hoger dan het gemiddelde van de eerste-snede-analyses van het onderzoekslaboratorium. Daaruit zou je kunnen concluderen dat de praktijk dus nog niet volop met de nieuwe bestedingsadviezen werkt. Jammer is de wat tegenvallende VEM-waarde. Dit komt mogelijk door de late aanwending van vaste mest, waardoor er wat mestresten in de kuil zijn gekomen. Het verhoogde ruw-asgehalte (116 gram) is hiervoor een aanwijzing.

Ook de snijmaïsofbrengsten (ras Vitaro) waren dit jaar ongekend hoog. Op een perceel gescheurd grasland lag de opbrengst rond de 18,5 ton droge stof per ha. Op de overige percelen was het iets lager, maar ook nog altijd zo'n 17,5 ton per ha.

Dichte vloer vraagt blijvende aandacht

De dichte vloer met een afschot van 3% blijft een punt van aandacht. Vooral in de zomer vinden er rond het melken geregeld glijpartijen plaats. Gelukkig heeft dit tot nu toe nog niet tot ongelukken geleid. Withaar en van Dieren laten de mestschuif na het melken een keer op en neer gaan en strooien daarna 20 à 30 liter zaagsel over de vloer zodat deze stroef opdroogt. Dit voorkomt de meeste problemen, maar heeft wel het nadeel dat er langzaam een laag op de vloer aankomt.

De dakgoot komt soms akelig dichtbij.



Jongveestal groot succes

De tentstal voor het jongvee van vier weken tot een jaar bevat uitstekend. Withaar hoeft nooit meer wat anders. De kalveren groeien er erg goed in. Zo goed zelfs dat ze volgens Withaar al haast op een leeftijd van 12 maanden voor het eerst geïnsemineerd kunnen worden. Hoewel de opfok geen problemen geeft, is het wel de vraag hoe de tentstal zich blijft houden. Het houtwerk begint na twee jaar gebruik langzaam wat slijtage te vertonen. Wellicht dat we dat in de toekomst moeten vervangen door een meer duurzaam materiaal. Het uitmesten gebeurt eens per zes weken.

Kuilverharding opnieuw gelegd

Afgelopen zomer is een kuilplaat bestaande uit mijnbanden opnieuw gelegd. Deze plaat was in 1998 onder de natte omstandigheden aangelegd, waardoor er nogal wat verzakkingen en sporen in waren gekomen. Met een shovel zijn de banden opgerold en is de ondergrond opnieuw uitgevlakt. Om extra stevigheid te krijgen, zijn bovendien 40 zakken cement door de bovengrond gemengd. Dit komt neer op ongeveer één zak per zes m². Het loonwerk, inclusief de cement en wat extra zand, kostte ongeveer f 1600 voor een plaat van 9 x 25 meter. De totale prijs inclusief het grondwerk voor een dergelijke kuilplaat komt daarmee op ongeveer f 22,00 per m². De overige twee kuilplaten van mijnbanden vertonen overigens, ook na twee jaar, nog weinig storende verzakkingen.

Laag dak maakt snijmaïsbijvoeding arbeidsintensief

Vanaf augustus krijgen de melkkoeien snijmaïskuil bijgevoerd rond het melken. Het doel hiervan is tweeledig. Enerzijds omdat de graskwaliteit langzaam terugloopt en anderzijds om trommelzucht te voorkomen door de groeiende klaveropname in de tweede helft van het weideseizoen. Het voeren van de maïs is echter nogal omslachtig. Door de te lage goothoogte kan de trekker de blokken maïs net niet voor het voerhek zetten. En omdat het maar om een paar verspreide blokken gaat, hebben ze te weinig steun aan elkaar en vallen uiteen wanneer je ze met de trekker wilt aanschuiven. Om broei te voorkomen, zit er dus weinig anders op dan de blokken met de hand te verdelen. Withaar en van Dieren adviseren veehouders die het stalontwerp willen overnemen dan ook om te zorgen voor voldoende goothoogte, zodat de trekker er onderdoor kan.

